

10.12.2025

LUKE/4304/00.04.05/2025

Asia: Hirvasjärven tuulivoimaosayleiskaava (KRI/959/10.02.02/2022)

Kolarin kunta
kirjaamo@kolari.fi

Lausunto

1 Johdanto

Kolarin kunta on pyytänyt Luonnonvarakeskuksesta (Luke) lausuntoa Hirvasjärven tuulivoimaosayleiskaavasta. Tuulivoimaosayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa Kolarin kunnan Hirvasjärven alueelle enintään 21 yksikköteholtaan 6–10 MW tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloiden lisäksi kaava-alueelle rakennetaan sähköasema sekä tarvittavat huoltotiet ja maakaapelointi voimaloiden välille. Luonnonvarakeskus lausuu kaavaluonnoksesta toimialansa näkökulmasta.

2 Lausunto

Luonnon monimuotoisuus

Hankealuetta lähin luonnonsuojelualue on Juustovuoman soidensuojelualue (SSA120151), joka on suurimmalta osaltaan päällekkäinen Juustovuoman Natura 2000 (SAC) -alueen kanssa, ja sijoittuu noin 800 metriä kaava-alueesta. Juustovuoma on maakunnallisesti tärkeä lintualue. Lapin lintutieteellisen yhdistyksen laatiman Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI)-raportin mukaan Juustovuoma on pääosin jänteistä, rimpistä aapasuota. Metsäsaarekkeissa on vanhaa, yli 200-vuotiaasta kuusikkoa ja runsaasti lahoppua. Bird Lifin Maalitietokannan mukaan Juustovuomalla pesii uhanalaisia lintulajeja kuten muuttohaukka (VU), metsähanhi (VU), jänkäsirriäinen (NT), kuovi (NT), kurki, liro (NT), mustaviklo (NT), suokukko (CR), hömötiainen (EN), pensastasku (VU). Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) lajien uhanalaisuusluokitus CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmällä pidettävä laji. Luken näkemyksen mukaan Juustovuoman lajisto tulisi inventoida ja Natura 2000 alueelle tulisi tehdä asianmukainen Natura-arviointi hankkeen vaikutuksista erityisesti linnustoon.

Porotalous

Poronhoidollisesti Hirvasvaaran tuulivoimahankkeen vaikutukset kohdistuvat pääosin Kolarin paliskunnalle, mutta osin myös Jääskön paliskunnalle. Lisäksi vähäisempiä ja epäsuoria vaikutuksia voi olla myös muille Kolarin ja Jääskön naapuripaliskunnille. Hirvasjärven tuulivoimaosayleiskaavan kaavaselostuksessa vaikutuksia poronhoidolle on kuvattu pääpiirteittäin, mutta samalle alueelle on aikaisemmin laadittu myös YVA-selostus, jossa vaikutuksia on arvioitu perusteellisemmin.

Kaavaselostuksessa todetaan YVA-selostuksen pohjalta, että ”tuulivoimahankkeen rakentamisesta ja käytöstä Kolarin paliskunnan kaakkoisosalle ja koko paliskunnalle aiheutuvat vaikutukset ovat merkitykseltään merkittävän kielteisiä”. Selostuksessa tunnistetaan, että tuulivoiman tuotantoalue, akkuvarastointialue ja maa-aineksenottoalue aiheuttavat tai luultavasti aiheuttavat poronhoidolle mm. 1. suoria laidunalan menetyksiä, 2.

epäsuoria laidunalan menetyksiä, 3. laidunten ylikulumista, 4. poronhoidon infrastruktuurien käytön estymistä tai vaikeutumista, 5. häiriöiden lisääntymistä, 6. porokolareiden todennäköisyyksien kasvamista, 7. epävarmuutta ja 8. ylimääräistä työtä poronhoitotöiden uudelleen suunnittelusta sekä hankkeeseen vaikuttamisen johdosta. Merkittävimmät haitat ovat todennäköisesti 1. Kaivoslaen erotusaidan, kämpän ja paimentopaikan menettäminen 2. laidunalueiden menettäminen sekä niiden käytön vaikeutuminen ja 3. työskentelytapojen, tokkakuntien määrän ja laidunkiertoreittien muuttaminen uutta tilannetta vastaavaksi. Muutosten arvioidaan vaikuttavan eniten Kolarin paliskunnan itäisimpään työporukkaan, mutta kohdistuvan myös koko Kolarin paliskuntaan mm. tokkakuntien määrän muutoksen takia.

Haitallisten vaikutusten lieventämisen osalta ainoastaan Kaivoslaen erotusaidan menetys huomioidaan suoraan kaavaselostuksessa. Luonnonvarakeskus näkee tärkeänä, että mahdollisesti menetettävälle poronhoidon rakenteille etsitään korvaavat ratkaisut ja että hanketoimija korvaa siihen liittyvät kulut, kuten kaavaselostuksessa esitetään. Samoin on tärkeää, että sekä neuvottelu- että lievennysvelvollisuudet siirtyvät uudelle toimijalle, mikäli hanke myydään eteenpäin. Muiden haitallisten vaikutusten lieventämisestä selostuksessa todetaan vain yleisellä tasolla, että "olennaista on suorat neuvottelut hanketoimijan ja paliskuntien välillä" ja "hankkeen toteutuessa vaikutusten seuranta on hyvä toteuttaa useamman vuoden ajan ja tarpeen mukaan pitää neuvotteluita paliskuntien ja hanketoimijan kesken".

Luonnonvarakeskus yhtyy näkemykseen, mutta näkee, että neuvottelujen lisäksi olisi hyvä päättää etukäteen myös mahdollisista konkreettisista velvoitteista lieventämisen tai kompensoinnin toteutumiseksi, jotta ratkaisun löytyminen ei jää neuvottelukumppaneiden hyvien tarkoitusperien varaan. Laidunalueiden ennallistaminen ja suojelu olisi hyvä lieventämiskeino, mutta YVA-selvityksen mukaan, korvaavia laidunalueita ei välttämättä ole helppo löytää. Toisena lieventämiskeinona YVA-selostuksessa nostettiin esille metsätaloustoimenpiteiden sopeuttaminen poronhoitoa tukeväksi.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan hankealueen läheisen Juustovuoman suojelualueen lajisto tulisi inventoida ja Natura 2000 alueelle tulisi tehdä asianmukainen Natura-arviointi hankkeen vaikutuksista erityisesti linnustoon. Luonnonvarakeskus näkee, että Hirvasjärven tuulivoimaosayleiskaavan kaavaselostuksessa tunnistetaan tärkeimmät poronhoitoon todennäköisesti kohdistuvat vaikutukset, joita on tarkemmin esitelty YVA-selostuksessa. Haitallisten vaikutusten lieventämisen osalta Kaivoslaen erotusaidan menetys on huomioitu hyvin, mutta hankkeen muut mahdolliset vaikutukset vain yleisellä tasolla. Luonnonvarakeskus näkee, että myös muihin mahdollisiin vaikutuksiin kohdistuvia lieventämis- ja kompensointikeinoja tulisi kuvata tarkemmin. Selostuksessa esille nostetut suorat neuvottelut hanketoimijan ja paliskuntien välillä ovat keskeisessä asemassa lieventämis- ja kompensatiokeinoja etsittäessä.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 10.12.2025 klo 11:52:40.

Lausunnon valmistelija(t):

Esa Huhta

Antti Pekkarinen

Liitteet:

Tiedoksi: